

Profesjonsveiledning og bærekraftig overgang mellom utdanning og yrke

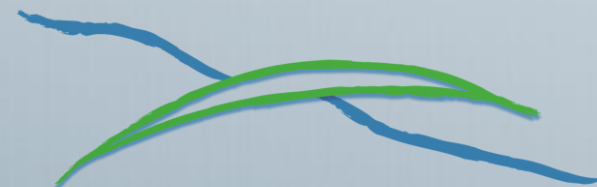
Eva Bjerkholt

Leder av det nasjonale nettverket for veiledning av nyutdannede lærere

<https://nyutdannede.no/>

Veiledningskonferansen 2022, 9.-10.02 februar i Tromsø –
digitalt

Innhold:

- Definisjon av begrepet Profesjonsveiledning
- Om overgang fra lærerutdanning til yrke
- Nasjonale rammer for veiledning av nyutdannede lærere i barnehage, skole og videregående opplæring
- Forskningsprosjektet STEP: Partnership for Sustainable Transition from Teacher Education to Profession
- Forskningsprosjektet UPV: Utvikling av Profesjonelle Veiledere
- Nordisk Tverrsektorielt Nettverk: «Nordic Teacher Induction – Sustainable Ecosystems of Mentoring for Newly Qualified Teachers»

DEFINISJON AV VEILEDNING

Veiledning er en dialogisk virksomhet som foregår i en historisk, kulturell og institusjonell sammenheng. Denne sammenhengen veves inn i og konstituerer veiledningens form og innhold. Veiledning kan foregå som uformell eller mer formalisert virksomhet. Virksomheten er målrettet, prosessuell og relasjonell, og hensikten er å fremme utvikling og læring. (Bjerkholt, 2017 s. 88)

Profesjonsveiledning er en type institusjonell virksomhet der profesjonens verdier og kunnskapsgrunnlag bidrar til å konstituere praksisen.

Når profesjonsveiledning foregår som skjermede samtaler er det en målrettet dialogisk virksomhet mellom to eller få personer i den hensikt å belyse saksområder fra ulike perspektiver.

Refleksjon og kritisk gransking av pedagogiske handlinger og begrunnelser for pedagogiske valg, er vesentlig for å bidra til ny forståelse og kvalitetsutvikling.

(Bjerkholt, 2017, s. 88)

Hensikt: Barn og unges trivsel og læring

- Tilgang på profesjonelle lærere
- Overgangsperioden fra utdanning til yrke: Inductionfasen er en utfordrende læringsfase og periode i en lærers liv (Kelchtermans & Ballet, 2002)
- Den profesjonelle lærerens kompetanse består av kunnskaper, holdninger, verdier og avanserte praktiske ferdigheter (Mausethagen & Smeby, 2017, Mausethagen, 2015)
- Faglig profesjonelt skjønn opparbeides gjennom profesjonskvalifisering i lærerutdanningen og videre profesjonell utvikling som lærer i barnehage og skole (Eraut, 2020; Forgasz mfl., 2021; Mausethagen & Smeby, 2017)

De viktigste faktorene for nyutdannede læreres profesjonelle utvikling

- 1) Barnehage- / Skoleledelsen**
- 2) Barnehage-/Skolekultur**
- 3) Kvalifiserte veiledere**

(Bjerkholt, 2013; Bullough, 2012; Frederiksen, 2020; Greenfield, 2014; Ingersoll & Strong, 2011; Jakhelln, 2011; Kelchtermans & Ballet, 2002; Schaefer mfl., 2012; Shanks mfl., 2020; Shockley mfl., 2013; Wang mfl., 2008).

Hvorfor er profesjonsveiledning viktig?

- Nyutdannede lærere har fullt ansvar fra første dag
- Iboende usikkerhet kjennetegner læreryrket. Samtidighet, uforutsigbarhet og avgjørelser som må tas umiddelbart (Bjerkholt, 2013; Hargreaves, 1994, 2005; Hubermann, 1993; Jakhelln, 2011; Kelchtermans, 2021; Munthe 2001; 2005)
- Veiledning bidrar til refleksjon over egen praksis, utvikling av faglig profesjonelt skjønn (Attard Tonna mfl. 2017; Bjerkholt, 2013; Shanks mfl. 2020)
- Kvalifisert veiledning bidrar til en reflektert og bevisst utvikling av identitet som lærer og til at den nyutdannede raskere blir trygge i rollen (Sintef, 2006; Rambøll, 2016; 2020)
- En god veiledningsordning bidrar til å sikre at den nyutdannede kan dele ny og oppdatert kunnskap, hindrer isolasjon og skaper profesjonelle fellesskap, noe som kan være avgjørende for hvorvidt nyutdannede blir i yrket (Shanks, mfl., 2020)

Stortingsvedtak 2017

Stortinget ber regjeringen
i samarbeid med partene
utforme nasjonale
rammer for en
veiledningsordning for
nyutdannede lærere som
ivaretar at alle nytilsatte
omfattes av ordningen, og
som gir rom for lokal
tilpasning

Veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere i barnehage og skole

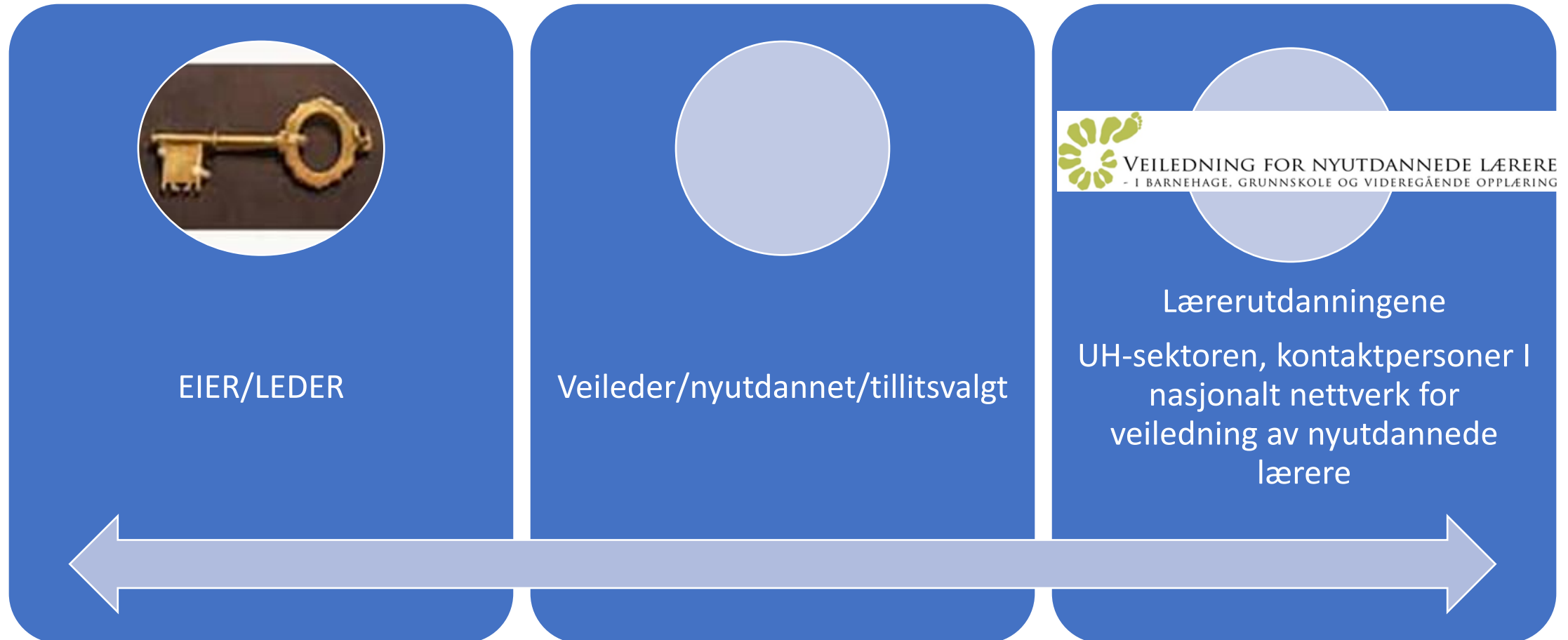
Kunnskapsdepartementet

De nasjonale rammene

- [Avtale om prinsipper og forpliktelser for veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere i barnehage og skole](#)
- En digital faglig veileder om hvordan gode veiledningsordninger kan utformes og gjennomføres lokalt
- Et utdanningstilbud for veiledere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring (30 stp) basert på prinsippene for veiledning av nyutdannede lærere.

<https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/veiledning-av-nyutdannede/>

Samarbeid om veiledningsordninger

Rambølls evaluering av veiledning av nyutdannede nytilsatte lærere (april 2021): Hovedfunn

HOVEDFUNN

- Omfanget av veiledning øker
- Prinsippene for veiledning etterleves i stor grad
- Veiledning øker de nyutdannedes motivasjon til å bli i yrket
- Tid er den største utfordringen for å gjennomføre veiledning
- Mange veilederne mangler formell veilederkompetanse
- Samarbeidet med UH-sektor kan bli bedre
- Tilskuddet ser ut til å gi større handlingsrom for å gjennomføre veiledning

Største utfordringene:

- Mangel på kvalifiserte veiledere
- TID

STEP: et kompetanse og samarbeidsprosjekt finansiert av Forskningsrådet (2021-2025)

- STEP skal utvikle forsknings- og erfaringsbasert kunnskap om overgangen fra lærerstudent til lærer, for å bidra til kunnskapsbasert politikkutvikling knyttet til utvikling og implementering av nasjonale rammer for veiledning av nyutdannede lærere.
- Bidra til kunnskap om hvordan beholde dyktige lærere fra den femårige masterbaserte grunnskolelærerutdanninga i skolen

<https://www.usn.no/step>

Bakgrunn for prosjektet

- Nasjonalt nettverk for veiledning av nyutdannede lærere
 - <https://nyutdannede.no/>
- Nordisk Tverrsektorielt Nettverk NTI-SEM antologi
- Partsamarbeid om oppfølging og veiledning av nyutdannede lærere
 - <https://www.udir.no/kvalitet-og-kompetanse/veiledning-av-nyutdannede/>
- USN-HIU sitt strategiske forskningsprogram: “Det er lærer du skal bli...”
 - <https://www.usn.no/det-er-larer-du-skal-bli/>

Partnerskap i forskning

STEP er basert på et likeverdig samarbeid mellom partnerne i prosjektet og ledes fra Universitetet i Sørøst-Norge.

- Pedagogstudentene
- Utdanningsforbundet
- KS
- Universitetet i Tromsø - Norges Arktiske Universitet

Internasjonalt ekspertpanel

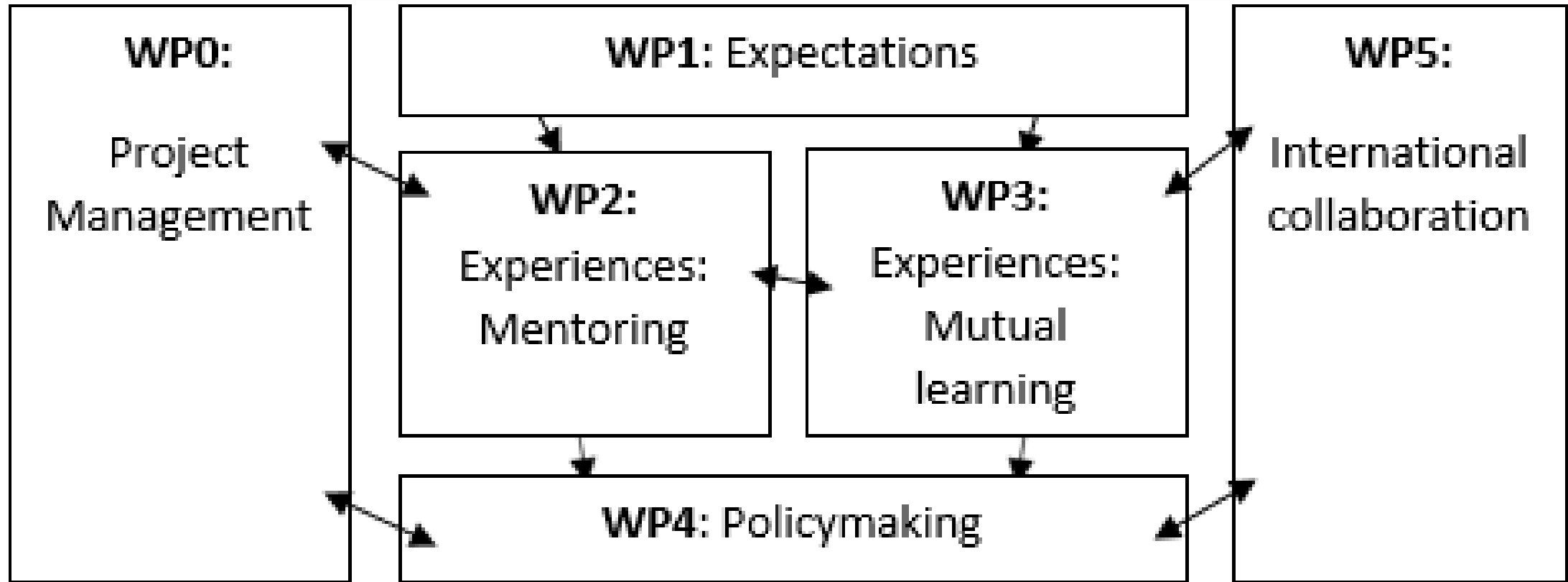
Mentor for prosjektet: Professor Auli Toom,
Universitetet i Helsinki

- Professor Gert Biesta, University of Edinburgh
- Professor Geert Kelchtermans, University of Leuven
- Professor Marit Ulvik, Universitetet i Bergen
- Forskningskoordinator Martin Henry, Education International (EI)

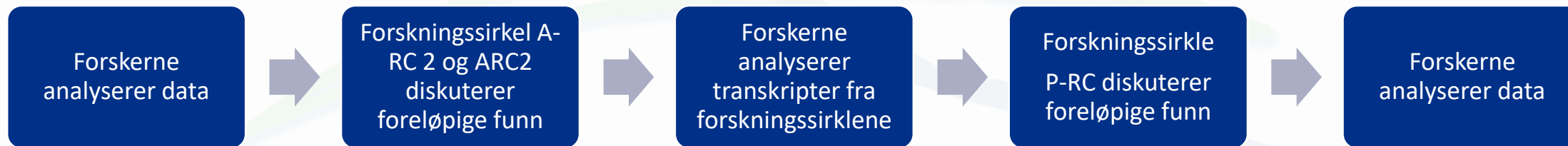
STEP: Sentrale forskningsspørsmål

- hvilke **forventninger** studentene og deres framtidige kolleger, skoleledere og eiere har til de nyutdannede lærernes mestring av utfordringene de møter i skolen?
- i hvilken grad **de nyutdannedes faglige kompetanse og innsikt** i forskning verdsettes og tas i bruk i skolen?
- hvilke tiltak rettet mot nyutdannede lærere kan bidra til å beholde nyutdannede i yrket og inngå i en helhetlig strategi for karriereutvikling og kompetanseheving i skolen?
- **hvordan forskningsbasert kunnskap** kan bidra til å utvikle de nasjonale rammene for veiledning av nyutdannede lærere?

The organization of STEP

Forskningsdesignet

Kunnskapsgrunnlaget som framskaffes skal bidra til diskusjon og politikkutvikling

- Å belyse aktørenes forventninger, drøfte forventninger og justere forventninger i den hensikt å utvikle tiltak
- Å belyse hvordan de nyutdannedes kompetanse i fag og forskning verdsettes og benyttes i skolen
- Å belyse hvordan veiledning kan bidra til videre profesjonell utvikling og til å beholde de nyutdannede lærerne i skolen
- På et forsknings- og erfaringsbasert grunnlag videreutvikle de nasjonale rammene

UPV: Utvikling av Profesjonelle Veiledere

Nasjonale rammer for veiledningsordning for nyutdannede lærere i barnehage og skole

- Et utdanningstilbud for veiledere i barnehage, grunnskole og videregående opplæring (30 stp) basert på prinsippene for veiledning av nyutdannede lærere.

FORSKNINGSSPØRSMÅL:

- 1) Hvordan erfarer studentene sine læreprosesser i studiet?
- 2) Hvordan beskriver studentene sitt læringsutbytte?
- 3) Hvordan vurderer studentene at studiets innhold og arbeidsformer har bidratt i deres læring?

Enhetlig kvalitet i veilederutdanningene i Norge

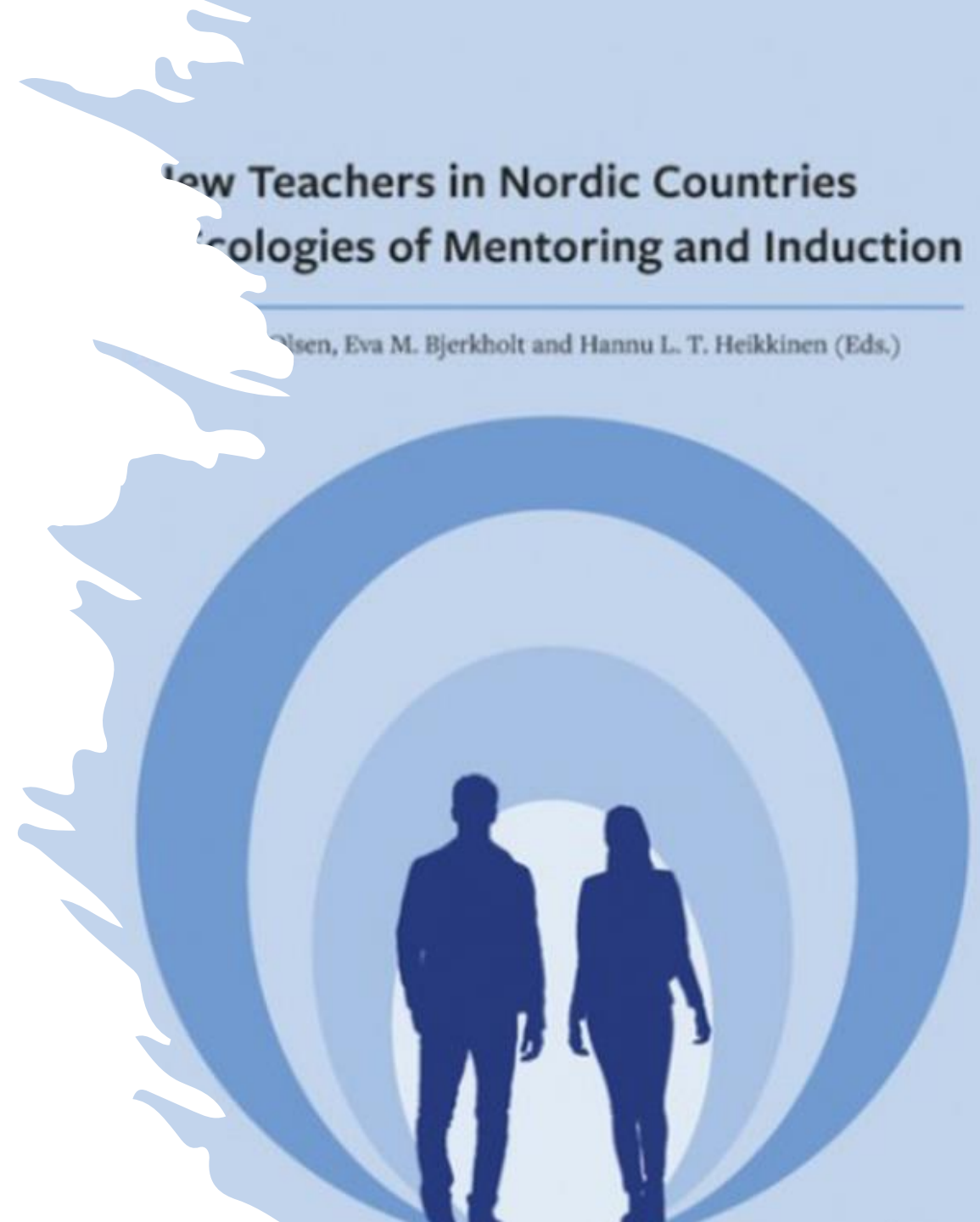
- Forprosjekt basert på studentenes arbeidskrav og evalueringer i studiet

Deltakerne er veilederutdanninger ved:

- UiT - Norges Arktiske Universitet
- USN: Universitetet i Sørøst-Norge
- HINN: Høgskolen i Innlandet
- Forskningsperiode 2020-2022

Veiledning av nyutdannede i Norden

- Det finnes ikke en enhetlig strategi for oppfølging og veiledning av nyutdannede lærere i Norden.
- System for oppfølging og veiledning av nyutdannede i Norden er mer influert av politiske og økonomiske interesser enn forskningsbasert kunnskap
- Norge er det eneste landet i Norden som har en politisk forankret strategi med vedtatte nasjonale rammer som er tydelig influert av erfarings- og forskningsbasert kunnskap.

Referanser

- Antonsen, Y., Jakhelln, R., & Bjørndal, K. E. W. (2020). Nyutdannede grunnskolelæreres faglige fordypning og masteroppgave – relevant for skolen? Nordisk tidsskrift for utdanning og praksis, 14(2), 103-121. <https://doi.org/10.23865/up.v14.2209>
- Attard Tonna, M. (2019). The benefits of mentoring newly qualified teachers in Malta. International Journal of Mentoring and Coaching in Education, 8(4).
- Attard Tonna, M, Bjerkholt, E., & Holland, E. (2017). Teacher mentoring and the reflective practitioner approach. International Journal of Mentoring and Coaching in Education Vol. 6(3). <http://dx.doi.org/10.1108/IJMCE-04-2017-0032>
- Bjerkholt, E. (2017). Profesjonsveiledning. Fra praktisk virksomhet til teoretisk felt. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Bjerkholt, E. (2013). Åpning av lukkede rom. En kvalitativ studie av innholdet og dialogene i veiledningssamtaler mellom nyutdannede lærere og lokale veiledere (PhD, monography). Faculty of Educational Science, Department of Education, University of Oslo, Norway. ISSN 1501-8962.
- Bjerkholt, E., & Stokke, H. (2017 og 2019)
- Bjørndal, K. E. W., Antonsen, Y, & Jakhelln, R. (2020). FoU-kompetansen hos nyutdannede grunnskolelærere – fundament for kvalitetsutvikling i skolen. Acta Didactica Norden, 14(2), 20.
- Bullough, R.V. (2012). Mentoring and New Teachers Induction in the United States: A Review and Analysis of current Practices. Mentoring & Tutoring: Partnership in Learning, 20(1), 57-74.
- Dahl, T., Buland, T., Finne, H., & Havn, V. (2006). Hjelp til praksisspranget. Evaluering av veiledning av nyutdannede lærere. Sintef rapport 50 A06050. https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/5/evaluering_av_nyutdannede_larere.pdf
- Eraut, M. (2010). Knowledge, working, practices, and learning. In S. Billett (Ed.), Learning through practice (pp. 37–58). Dordrecht: Springer
- Forgaz, R., Kelchermans, G., & Berry, A. (2021). Resistance as commitment. A reflective case study of teacher professionalism in neoliberal times. Teaching in Higher Education. <https://doi.org/10.1080/13562517.2021.1920574>
- Frederiksen, L.L. (2020). Support for newly qualified teachers through teacher. In K-R. Olsen, Bjerkholt, E., & Heikkinen, L.T. (Eds.). New teachers in Nordic countries – Ecologies of Induction and mentoring, (pp. 47-69). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Hargreaves, A. (1994). Changing teachers, changing times: teachers’ work and culture in the postmodern age. New York, NY: Teachers College Press.
- Hargreaves, A. (2005). Educational change takes ages: life, career and generational factors in teachers’ emotional responses to educational change. Teaching & Teacher Education, 21, 967-983.
- Huberman, M., Grounauer, M.-M., & Marti, J. (1993). The lives of teachers. London:Cassell.
- Jakhelln, R. (2011). Alene – sammen: nyutdannede læreres profesjonslæring i veiledning og kollegial samhandling. (phd-avhandling). Fakultetet for Humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning, Universitetet i Tromsø.
- Jakhelln, R., Eklund, G., Aspfors, J., Bjørndal, K. & Stølen, G. (2019). Newly Qualified Teachers’ Understandings of Research-based Teacher Education Practices– Two Cases from Finland and Norway. Scandinavian Journal of Educational Research, 1-17. Retrieves 31.08.20 from <https://doi.org/10.1080/00313831.2019.1659402>
- Kelchtermans, G. (2021). Keeping educational research close to practice. British Educational Research Journal, Vol. 47(6), 1504-1511. <https://doi.org/10.1002/berj.3716>
- Kelchtermans, G. (2019). Early career teachers and their need for support: Thinking again. In A. Sullivan, B. Johnson & M. Simons (Eds.), Attracting and keeping the best teachers: Issues and opportunities (pp. 83-98). Singapore: Springer Singapore.
- Kelchtermans, G. & Ballet, K. (2002). The micropolitics of teacher induction: a narrative-biographical study on teacher socialization. Teaching and Teacher Education, 18(1), 105-120.
- Ingersoll, R.M., & Strong, M. (2011). The impact of induction and mentoring: programs for beginning teachers: a critical review of the research. Review of Educational Research, 81(2), 201-233. doi: 10.3102/0034654311403323.
- Langedon, F.J., Alexander, P.A., Ryde, A., & Baggetta, P. (2014). A national survey of induction and mentoring: how it is perceived within communities of practice. Teaching and Teacher Education, 44, 92-105. doi:10000.1016/j.tate.2014.08.004.
- Mauseithagen, S., & Smeby, J.-C. (Eds.) (2017). Kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse. Oslo: Universitetsforlaget
- Olsen,K-R., Bjerkholt, E., & Heikkinen, H. L. T. (2020). New Teachers in Nordic Countries. Ecologies of Mentoring and Induction. Cappelen Damm Akademisk.
- Rambøll (2015). Evaluering av veiledningsordningen for nyutdannede pedagoger i barnehage og skole. Delrapport. (Evaluation of the mentoring program for newly qualified teachers in kindergarten and school.) Retrieved 31.08.20 from <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/ny-delrapport-evaluering-avveiledningsordningen-for-nyutdannede-pedagoger-i-barnehage-og-skole-vedlegg-inkl.pdf>
- Rambøll (2020). Evaluering av veiledning av nyutdannete lærere. Retrieved 31.08.20 from <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2020/evaluering-av-veiledning-av-nyutdannede-nytilsatte-larere--delrapport.pdf> (54)
- Rambøll (2016). Veiledning av nyutdannede barnehagelærere og lærere: En evaluering av veiledningsordningen og veilederutdanningen. Retrieved 01.09.2020 from <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-ogforskning/rapporter/2016/evaluering-av-veiledningsordningen-sluttrapport.pdf>
- Rambøll (2015). Evaluering av veiledningsordningen for nyutdannede pedagoger i barnehage og skole. Hentet 07.02.2022 fra <https://doczz.net/doc/7201088/evaluering-av-veiledningsordningen-for-nyutdannede>
- Røise, P., & Bjerkholt, E. (2020). Frigjørende deltakelse i en forskningssirkel om faget utdanningsvalg. Forskning & Forandring, Vol.3(1), 47-69. <https://forskningogforandring.dk/index.php/fof/article/view/2160/4403>
- Shanks, R., Attard Tonna, M., Krøigaard, F., Paaske, K., Robson, D., & Bjerkholt, E. (2020). A comparative study of mentoring for new teachers. Professional Development in Education; 1-15. DOI: 10.1080/19415257.2020.1744684.
- Stortinget (2017). Stortingsvedtak [parliamentary resolution], document 8:5S (2016-2017).

Referanser:

- Shanks, R., Attard Tonna, M., Krøjgaard, F., Paaske, K., Robson, D., & Bjerkholt, E. (2020). A comparative study of mentoring for new teachers. *Professional Development in Education*, 1-15. DOI: 10.1080/19415257.2020.1744684.
- Stortinget (2017). *Stortingsvedtak [parliamentary resolution], document 8:5S (2016-2017)*.
- Wang, J., Odell, S. J. & Sharon A. S. (2008). Effects of teacher induction on beginning teachers' teaching. *Journal of Teacher Education*, 59(2), 132-152.
- Kelchtermans, G. (2021). Keeping educational research close to practice. *British Educational Research Journal*, Vol. 47(6), 1504-1511. <https://doi.org/10.1002/berj.3716>
- Kelchtermans, G. (2019). Early career teachers and their need for support: Thinking again. In A. Sullivan, B. Johnson & M. Simons (Eds.), *Attracting and keeping the best teachers: Issues and opportunities* (pp. 83-98). Singapore: Springer Singapore.
- Kelchtermans, G. & Ballet, K. (2002). The micropolitics of teacher induction: a narrative-biographical study on teacher socialization. *Teaching and Teacher Education*, 18(1), 105-120.
- Ingersoll, R.M., & Strong, M. (2011). The impact of induction and mentoring: programs for beginning teachers: a critical review of the research. *Review of Educational Research*, 81(2), 201-233. doi: 10.3102/0034654311403323.
- Langedon, F.J., Alexander, P.A., Ryde, A., & Baggetta, P. (2014). A national survey of induction and mentoring: how it is perceived within communities of practice. *Teaching and Teacher Education*, 44, 92-105. doi:10000.1016/j.tate.2014.08.004.
- Mausethagen, S., & Smeby, J.-C. (Eds.) (2017). *Kvalifisering til profesjonell yrkesutøvelse*. Oslo: Universitetsforlaget
- Olsen, K.-R., Bjerkholt, E., & Heikkinen, H. L. T. (2020). *New Teachers in Nordic Countries. Ecologies of Mentoring and Induction*. Cappelen Damm Akademisk.
- Rambøll (2015). Evaluering av veiledningsordningen for nyutdannede pedagoger i barnehage og skole. *Delrapport. 1*. Hentet 31.08.20 fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/forskningsrapporter/ny-delrapport-evaluering-av-veiledningsordningen-for-nyutdannede-pedagoger-i-barnehage-og-skole-vedlegg-inkl.pdf>
- Rambøll (2020). Evaluering av veiledning av nyutdannete lærere. Sluttrapport. Hentet 31.08.20 fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2020/evaluering-av-veiledning-av-nyutdannede-nytilsatte-larere--delrapport.pdf> (54)
- Rambøll (2016). Veiledning av nyutdannede barnehagelærere og lærere: En evaluering av veiledningsordningen og veilederutdanningen. Hentet 01.09.2020 fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/tall-og-forskning/rapporter/2016/evaluering-av-veiledningsordningen-sluttrapport.pdf>
- Rambøll (2015). Evaluering av veiledningsordningen for nyutdannede pedagoger i barnehage og skole. Hentet 07.02.2022 fra <https://doczz.net/doc/7201088/evaluering-av-veiledningsordningen-for-nyutdannede>
- Røise, P., & Bjerkholt, E. (2020). Frigjørende deltakelse i en forskningssirkel om faget utdanningsvalg. *Forskning & Forandring*, Vol.3(1), 47-69. <https://forskningogforandring.dk/index.php/fof/article/view/2160/4403>
- Shanks, R., Attard Tonna, M., Krøjgaard, F., Paaske, K., Robson, D., & Bjerkholt, E. (2020). A comparative study of mentoring for new teachers. *Professional Development in Education*, 1-15. DOI: 10.1080/19415257.2020.1744684.
- Stortinget (2017). *Stortingsvedtak [parliamentary resolution], document 8:5S (2016-2017)*.
- Wang, J., Odell, S. J. & Sharon A. S. (2008). Effects of teacher induction on beginning teachers' teaching. *Journal of Teacher Education*, 59(2), 132-152.